

MŪZOS RUBACKYTĖS kalba,
priimant Valstybinio Vengrijos ordino „Už nuopelnus“ Riterio Kryžių

2024 04 11 Vilnius

Jūsų Ekscelencija Vengrijos prezidentė, Tamás Sulyok,
Vengrijos ambasadoriaus, Gábor Diczházi,
Pone Gábor Tamás Nagy,
Gerbiami Lietuvos Liszto asociacijos „LiSZtuania“ kolegos,
Gerbiami svečiai, ponios ir ponai.

Šiandien esu labai sujaudinta, nes jaučiuosi ypatingai pagerbta šio Vengrijos valstybės pripažinimo. Apdovanojimas užsienyje rodo tarptautinę menininko misijos svarbą.

- **Šis apdovanojimas man yra aukštai simbolinis, nes tai meilės istorija.**

Ir pasakysiu kodėl.

Kai man buvo 11 metų, pamilau vengrišką muziką ir Ferencą Lisztą.
Buvau maža mergaitė, kuri tvirtino: „bet kokia kaina grosiu jo šeštąją vengrų rapsodiją, net jei mano mažutė rankytė dar nėra pakankamai didelė oktavoms! Nes aš myliu vengrišką dvasią ir Lisztą.“

- O jūs ? Ar jūs mylite Lisztą?

Bet apie kurį Lisztą tuomet mes kalbame? Mus nušviečia įvairialypė jo asmenybė: kompozitorius, pianistas virtuozas, vargonininkas, dirigentas, mokytojas, muzikologas, rašytojas, teologas, abatas...

Ferencas Lisztas pasakė:

„Menininko misija yra didinga; jis gimsta likimo paženklintas. Jis nesirenka savo pašaukimo, tai pašaukimas jį pasičiumpa ir nusineša. Vienintelis mano tikslas yra visų žemiškų dalykų išsižadėjimas irėjimas savo keliu, pabėgant nuo visko, kas banalu“.

Ferencas Lisztas, man yra visais požiūriais - tobulo žmogaus modelis.

Liszto pavyzdys rodo kaip menininkas gali būti savo tautos pilietis-patriotas ir kartu kosmopolitas, tikintis visuotinėmis žmogiškomis vertybėmis.

Visas jo ilgas gyvenimas buvo kupinas meilės ir dvasingumo. Jau būdamas 17 metų jis norėjo savo gyvenimą pašvęsti bažnyčiai. Tėvas jį atkalbėjo, ir tik gyvenimo pabaigoje jis tapo abatu. Būtent Lisztas per muziką ieškojo žemiškosios ir dieviškosios meilės vienybės.

Tikriausiai jis rado atsakymą šventume, nes būtent dvasingumas leidžia sukurti šį ryšį.

- **Šis apdovanojimas man yra aukštai simbolinis, nes tai laisvės istorija.**

Tamsiu sovietmečiu, kai laimėjau vieną svarbiausių pasaulio muzikos konkursų – Budapešto Liszt - Bartók pianistų konkursą – Sovietų Rusija man atėmė pasą, taigi negalėjau nei keliauti, nei groti užsienyje net 7 metus. Po šio apribojimo sekė ilgas ir sunkus kelias iki tarptautinio pripažinimo.

Šiandien gauti šį Vengrijos apdovanojimą reiškia suteikti viltį tiems, kurie šiandien yra agresorių užpulti, okupuoti ir kovoja už laisvę, o kartu tai taip pat yra ir mūsų kolektyvinės atminties rehabilitacija.

- **Šis apdovanojimas man yra aukštai simbolinis, nes tai draugystės istorija.**

Tai tarptautinis Lietuvos F. Liszto asociacijos „LISZTuania“ veiklos įvertinimas. Padėka mūsų bendram pasiaukojančiai savanoriškam darbui, brangiems bičiuliams rėmėjams bei visiems bendraminčiams Lietuvoje ir užsienyje, tikintiems didele muzikinio ugdymo galia per išskirtinę Ferenco Liszto asmenybę.

Groti Lisztą yra tarsi kopimas į aukštą viršukalnę: didelės pastangos persipina su disciplina, savikontrolė ir atkaklumu. Be to, Lisztas nepaprastai patrauklus kaip žmogus.

Jo posakis „*noblesse oblige*“ (vert. „*kilnumas įpareigoja*“) išlieka pavyzdžiu mums ir jaunajai kartai.

Prancūzų poetas André Suarezas taip pasakė apie Lisztą:

„Nedaugelis muzikantų turėjo daugiau genialumo ir nedaugelis žmonių yra padarę daugiau garbės Žmogui nei didingasis Lisztas“.

Ačiū.

2024 balandžio 11 d., Vilnius